

Bon Nadal!

JOSEP MARIA FORNÉ

PROFESSOR DE FILOSOFIA I MEMBRE DE L'IREL

PODEM IMAGINAR-NOS que la història es repeteix fatalment i estem condemnats a sofrir eternament. Podem imaginar-nos la història com un camí de sang, suor i llàgrimes però amb final feliç. Qui alimenta aquesta segona versió més esperançadora és la tradició judeocristiana. Hem estat expulsats del paradís però hi tornarem. Són els historicistes del XIX, principalment Hegel i Marx, qui posen aquesta esperança en el ventre de la història, és a dir, en aquest món. No obstant, per a mi els fets no alimenten gaire l'esperança en una plenitud en aquest món. Quan fem un pas endavant en la justícia, en fem dos endarrere. Per això, sempre ens queda-

rà l'esperança escatològica de la plenitud en una altra vida. Aquí els fets no hi posen ni hi treuen res. És qüestió de fe.

Sigui com sigui, l'esperança que les coses no acabaran malament sinó que triomfarà la justícia que sovint no veiem i la plenitud que no trobem neix de la tradició judeocristiana. En el cristianisme hi ha dos moments del calendari especialment rellevants: el Nadal i la Setmana Santa, és a dir, el naixement i la mort i resurrecció de Jesucrist. El Nadal o naixement, o sigui, l'encarnació de Déu en humà és la prova que els humans no estem abandonats a la nostra sort, tot i que sovint ens ho mereixeríem. La mort i resurrecció ens

donen testimoni que no només no estem abandonats sinó que hi ha garantia d'èxit.

Hem de ser inclusivus. Clar que sí. Hem de considerar totes les creences com a respectables. Clar que sí. Com les que puguin creure que estem condemnats fatalment que les misèries humanes es repeteixin eternament. Aleshores, però, cal ser valent com ho va ser Albert Camus, per acceptar-ho. Potser estem abocats a l'absurd. Potser. Però llavors no ens fem trampes i confonguem els narcòtics del consum i els seus efectes amb la realitat. No és casualitat que una de les obres mestres de Camus sigui el mite de Sísif. Sísif és

l'humà que pretén enganyar els déus i assolir la immortalitat. Llavors és castigat a pujar amb treballs costosos una roca al cim d'una muntanya, i quan hi arriba, ha de tornar a deixar-la caure muntanya avall i l'ha de tornar a buscar i tornar a pujar per repetir eternament la tediosa i fatigant feina. Potser és així l'existència humana.

El Nadal, per contra, és la proposta que els humans, tot i tenir una existència sovint tediosa i fatigant, acabarem per tenir recompensa ja que en lloc de tenir déus enfadats i en contra tenim Déu de la nostra banda. La prova d'això és l'encarnació en el seu fill Jesús que celebrem aquests dies.

Ben cert que és qüestió de fe. I com a tal d'aposta. No sabem, per això creiem, però tots, uns o altres. La vida humana és una aposta per un sentit o altre. Només cal exigir honestat i coherència en allò que s'aposta. Trampes en fa tothom, sigui quin sigui el sentit de l'aposta: que hi ha sentit o no a l'existència humana. Ara bé, hauríem de ser exigents i demanar que no es faci trampes i que se sigui conseqüent. Del sentit de l'aposta se'n deriven conseqüències diferents, no oposades. L'ètica d'un o altre estil de vida pot ser fins i tot coincident, però la joia de viure és diferent. Jo aposto, com Pascal, per la plenitud. Per això, des del respecte més absolut a tota creença, però sense la mel·líflua inclusivitat que només serveix als interessos econòmics i polítics d'alguns, vull desitjar un bon Nadal a tothom.

Per a mi els fets no alimenten gaire l'esperança en una plenitud en aquest món. Quan fem un pas endavant en la justícia, en fem dos endarrere

Segre 24/12/2024